

Úvod do digitálních médií – IM001

Vyučující: Jakub Macek (jmacek@fss.muni.cz)
(Sylabus, verze 3, k 19.9.2010)

Anotace

Kurz uvádí do problematiky nových médií. Cílem kurzu je zmapovat základní terminologii a vybrané tematické okruhy studií nových médií a technologické a textuální vlastnosti nových médií, přičemž důraz je kladen na zvládnutí základního pojmového aparátu, zahrnujícího koncepty digitality, hypertextuality, remediace a konvergence, virtuality a kybertextu. Součástí kurzu je osvětlení základních technologických a historických fakt spojených s novými médii.

Požadavky na zakončení kurzu

Kurz je ukončen **písemnou zkouškou**. Přístup ke zkoušce je **podmíněn vypracováním závěrečného samostatného úkolu**.

Závěrečný samostatný úkol:

- Sestavte na základě dostupných a důvěryhodných tištěných i internetových zdrojů historickou linii vývoje nových médií (digitálních technologií), která bude zahrnovat 1) vývoj výpočetních a komunikačních technologií (počítačů a jejich klíčových součástí, datových nosičů a komunikačních techn., jako jsou mobilní telefony, apod.), 2) vývoj síťových technologií a 3) vývoj operačních systémů (zde s důrazem na období od 70. let do konce 90. let 20. stol.).
- V textu **patříčně a korektně** uváďte zdroje, z nichž vycházíte.
- Vypracovaný úkol vložte **do odevzdáárny předmětu, a to nejpozději do neděle 12.12.2010**.
- Soubor **nevklaďte v komprimované podobě** (tj. „zabaleny“ do formátu zip, rar a pod.) – do úschovny jej vkládejte v některém z běžných textových formátů (doc, rtf, pdf).

Pozor! Po vypršení času pro odevzdání (který ke každé vlně uveden níže) bude odevzdáárna automaticky uzamčena a již do ní nebude možno texty vkládat!

Závěrečný test

Písemná zkouška testuje znalost a pochopení literatury, jež je dále označena za povinnou. Při přípravě na závěrečnou zkoušku je rovněž doporučeno soustředit se na seznam klíčových termínů a jmen, který je uváděn vždy k jednotlivým hodinám.

Podvodné plnění studijních povinností

Výuka na MU předpokládá, že studenti znají studijní předpisy a že se nedopouštějí podvodného plnění studijních povinností, zejména opisování u zkoušek a

plagiátorství, tedy **vydávání cizích myšlenek za vlastní a přebírání myšlenek jiných autorů bez uvedení autorství**. Plagiátorství patří k nejzávažnějším etickým proviněním v akademickém prostředí, popírá poslání university i smysl studia. Z právního hlediska je plagiátorství krádeží cizího duševního vlastnictví. Každým případem podvodného chování se zabývá disciplinární komise, která může udělit nejpřísnější sankci, a to nepodmínečné vyloučení ze studia. Studentům doporučujeme co nejdůkladněji se seznámit s problémem plagiátorství a se způsoby, jak se mu vyhnout.

Sylabus kurzu

Úvodní hodina – orientační týden

(seznámení s průběhem kurzu a s podmínkami jeho zakončení)

Úvod do problematiky nových médií

mediální studia

studia nových médií

definice a typologie nových médií

Média optikou technologického determinismu – Marshall McLuhan

Média optikou sociálního konstruktivismu – Raymond Williams

- Volek, Jaromír – Jirák, Jan – Köpplová, Barbora. 2006. „Mediální studia: východiska a výzvy.“ Pp. 8-20 in *Mediální studia* r. 1, č 1.
- Lister, Martin a spol. 2009. „New Media: Determining or Determined?“ Pp. 77- 99 in *New Media: A Critical Introduction*. New York: Routledge.

Digitální média – technologické vlastnosti nových médií

Analogová média

Digitální média, digitální kódování, digitalizace

Tony Feldman a jím definované vlastnosti digitální informace

Lev Manovich a jím definované vlastnosti nových médií

- Kůst, František. 2003. „Digitalizace.“ In *Revue pro média* č. 5: *Média a digitalizace*.
http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Revue05/profil_kust_digitalizace_rpm5.pdf
(17.9.2008)
- Macek, Jakub. 2002. „Nová média.“ In *Revue pro média* č. 4: *Média a globalizace*. http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Heslar/nova_media.htm
- Manovich, Lev. 2001. “What is New Media?” Pp. 43-74 in *Language of New Media*. Cambridge: MIT Press.

Kód / protokol

Kód jako technologická vlastnost nových médií

Kód, protokoly

TCP/IP, strojový kód, ftp, html, pop3, imap, atd.

Kód jako netechnologické téma - kód jako regulativ (Lawrence Lessig, Alexander Galloway)

- Galloway, Alexander R. – Thacker, Eugene. 2007. "Nodes" Pp. **25-31 a 42-47** in *The Exploit: A Theory of Networks*. Minneapolis – London: University of Minnesota Press.

Doporučená literatura:

- Goldsmith, Jack – Wu, Tim. 2008. *Kdo řídí Internet?* Praha: Dokořán.

Kybertext a virtualita

Pierre Lévy a virtualita, virtuální (a reálné a aktuální)

Aspen Aarseth a jeho teorie kybertextu (skripton, texton)

Ludologie

- Lévy, Pierre. 2000. "Digitalizace čili virtualizace informací." Pp. 43-69 in *Kyberkultura*. Praha: Karolinum.
- Švelch, Jaroslav. 2008. "Počítačové hry jako nová média." Pp. 8-35 in *Mediální studia*, r. 3., č. 1.

Hypertext a hypermédia – teorie a historie hypertextu

Hypertext, hypermédia

Vannevar Bush a Memex

Theodor H. Nelson

Douglas Engelbart

G. P. Landow, J. D. Bolter

- Kobíková, Zuzana. 2003. „Hypertext.“ In *Revue pro média č. 5: Média a digitalizace*. <http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Heslar/hypertext.htm>
- Landow, George P. 1998. „Hypertext a kritická teorie – Hypertextový Derrida, poststrukturalista Nelson?“ Pp. **9-21** in *Biograph* (6).

Multimédia, konvergence a remediace

Konvergence – technologická konvergence, formální konvergence, kultura konvergence

Bolter a Grusin a teorie remediace (a hypermediace a imediace)

- Bolter, Jay David – Grusin, Richard. 2005. „Imediace, hypermediace, remediace.“ Pp. **5-40** in *Teorie vědy XIV(XXVII)*.

Interaktivita

interaktivita a nový média

vztah autor / text / čtenář

- Cover, Rob. 2007. „Inter/aktivní publikum: Interaktivní média, narativní kontrola a revize dějin publika.“ Pp. 195-207 in *Mediální studia*, r. 2, č. 2.

Nová média a sociální a kulturní prostor

kyberprostor – William Gibson, John Perry Barlow, David Hakken
virtuální realita
virtuální světy

- Lévy, Pierre. 2000. „Digitalizace čili virtualizace informací.“ Pp. 43-69 in *Kyberkultura*. Praha: Karolinum.
- Macek, Jakub. 2003. „Kyberprostor.“ In *Revue pro média č. 5: Média a digitalizace*. <http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Heslar/kyberprostor.htm>

Historie nových médií

historie digitálních médií: první digitální počítače, mainframe, tranzistor, mikročip, mikropočítače, osobní počítače
nosiče digitálních dat (děrné štítky, magnetické pásky, magnetické disky (diskety), CD, DVD, flash paměti)
ARPANet / Internet a jejich historie

- Flichy, Patrice. 2002. „New Media History.“ Pp. 1-11 in *Handbook of New Media: Social Shaping and Consequences of ICTs*. Ed. Lievrouw, Leah – Livingstone, Sonia. London: Sage.

Povinná literatura

Bolter, Jay David – Grusin, Richard. 2005. „Imediace, hypermediace, remediace.“ Pp. 5-40 in *Teorie vědy XIV(XXVII)*.

Cover, Rob. 2007. „Inter/aktivní publikum: Interaktivní média, narativní kontrola a revize dějin publika.“ Pp. 195-207 in *Mediální studia*, r. 2, č. 2.

Flichy, Patrice. 2002. „New Media History.“ Pp. 1-11 in *Handbook of New Media: Social Shaping and Consequences of ICTs*. Ed. Lievrouw, Leah – Livingstone, Sonia. London: Sage.

Galloway, Alexander R. – Thacker, Eugene. 2007. „Nodes“ Pp. 25-31 a 42-47 in *The Exploit: A Theory of Networks*. Minneapolis – London: University of Minnesota Press.

Kobíková, Zuzana. 2003. „Hypertext.“ In *Revue pro média č. 5: Média a digitalizace*. <http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Heslar/hypertext.htm>

Kůst, František. 2003. „Digitalizace.“ In *Revue pro média č. 5: Média a digitalizace*. http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Revue05/profil_kust_digitalizace_rpm5.pdf (17.9.2008)

- Landow, George P. 1998. „Hypertext a kritická teorie – Hypertextový Derrida, poststrukturalista Nelson?“ Pp. 9-21 in *Biograph* (6).
- Lévy, Pierre. 2000. „Digitalizace čili virtualizace informací.“ Pp. 43-69 in *Kyberkultura*. Praha: Karolinum.
- Lister, Martin a spol. 2009. „New Media: Determining or Determined?“ Pp. 77- 99 in *New Media: A Critical Introduction*. New York: Routledge.
- Macek, Jakub. 2002. „Nová média.“ In *Revue pro média č. 4: Média a globalizace*. http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Heslar/nova_media.htm
- Macek, Jakub. 2003. „Kyberprostor.“ In *Revue pro média č. 5: Média a digitalizace*. <http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Heslar/kyberprostor.htm>
- Macek, Jakub. 2003. „Virtuální.“ In *Revue pro média č. 5: Média a digitalizace*. <http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Heslar/virtualni.htm>
- Manovich, Lev. 2001. „What is New Media?“ Pp. 43-74 in *Language of New Media*. Cambridge: MIT Press.
- Švelch, Jaroslav. 2008. "Počítačové hry jako nová média." Pp. 8-35 in *Mediální studia*, r. 3., č. 1.
- Volek, Jaromír – Jiráček, Jan – Köpplová, Barbora. 2006. „Mediální studia: východiska a výzvy.“ Pp. 8-20 in *Mediální studia* r. 1, č 1.